

Sisukord

Hariduslike erivajadustega õpilastele tugisüsteemide rakendamise kord Kääpa Põhikoolis.....	2
1. Hariduslike erivajadustega õpilased.....	2
2. Õpetajad ja tugispetsialistid.....	3
2.1. Klassijuhataja / aineõpetaja.....	3
2.2. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija.....	3
2.3. Logopeed.....	3
2.4. Eripedagoog.....	4
2.5. Õpiabirühma õpetaja.....	4
2.6. Abiõpetaja.....	4
2.7. Pikapäevarühma õpetaja.....	5
3. HEV õpilastele kooli otsusega rakendatavad tugimeetmed.....	5
3.1. Pikapäevarühm.....	5
3.2. Õpiabirühm.....	5
3.3. Individuaalne õppekava.....	6
3.4. Täiendav õppetöö.....	6
3.5. Koduõpe.....	7
3.6. Tugispetsialistide teenuse kasutamine.....	7
4. Töö andekate õpilastega.....	8
5. HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tõhususe analüüs.....	8

Hariduslike erivajadustega õpilastele tugisüsteemide rakendamise kord Kääpa Põhikoolis

Hariduslike erivajadustega õpilastele tugisüsteemide määramise eesmärk on õpilase erivajaduste õigeaegne märkamine ja sekkumine, et ennetada püsivaid õpiraskusi, koolist väljalangemist ning tagada põhikooli lõpetamine positiivsete tulemustega. Varajane märkamine ja sekkumine annavad õpilasele võimaluse õppida võimetekohaselt.

1. Hariduslike erivajadustega õpilased

Hariduslike erivajadustega (HEV) on õpilane, kelle õpiraskused, terviserike, puue, käitumis- või tundeeluhäired, pikemaajaline õppes eemal viibimine, kooli õppekeele ebapiisav valdamine või eriline andekus toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õpikeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, tugipersonal), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

HEV õpilased määratakse kindlaks kas kooli poolt või õigusaktides määratud juhtudel väljastpoolt (nõustamiskomisjoni soovitusel, alaealiste komisjoni otsusel, eriarsti tõendi või teatise alusel õpilase tervisliku seisundi kohta).

HEV õpilastele suunatud tugimeetmeid koordineerib HEV õpilaste töö koordineerija koostöös klassijuhatajate, aineõpetajate, teiste tugispetsialistide ja kooli juhtkonnaga.

Vastavalt vajadusele (kuid mitte vähem kui kord õppeaastas) kutsutakse HEV õppe koordineerija ettepanekul kokku õpilasabi ümarlaud (vt p 5).

HEV õpilasele avatakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaart, milles dokumenteeritakse

- pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused,
- õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitused õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta,
- erinevate tugispetsialistide soovitused,
- testimiste ja uuringute tulemused,
- nõustamiskomisjoni soovitused õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed.

Pärast õpilase haridusliku erivajaduse väljaselgitamist teeb HEV õppe koordineerija ettepanekud õpetaja(te)le ja lapsevanematele edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks.

2. Õpetajad ja tugispetsialistid

2.1. Klassijuhataja / aineõpetaja

Kooliastuja puhul tutvuvad klassijuhataja ja tugispetsialistid koolivalmiduse kaardiga, et saaks vajalikud tugisüsteemid võimalikult varakult tööle rakendada.

Rehabilitatsiooniplaani olemasolu korral annab lapsevanem sellest teada klassijuhatajale ja/või HEV õppe koordineerijale.

Õpilase probleemide esmane märkaja on aineõpetaja. Ta teavitab sellest koheselt klassijuhatajat, kes avab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi (I tasand).

Õpetaja kasutab tundides õpiraskustega õpilase abistamiseks vajalikke võtteid: õpilase eripärast tulenev lähenemine, individuaalne juhendamine ja sobiva õppevara kasutamine. Väljaspool tundi lisanduvad vajadusel konsultatsioonitunnid ja töö pikapäevarühmas.

Õpetaja analüüsib õpilasele osutatud õpiabi ning annab hinnangu valitud meetodite tulemuslikkusele. Raskuste püsimisel konsulteerib klassijuhataja või aineõpetaja eripedagoogi või logopeediga, et kohaldada tõhusamat õpiabi tunnis või tunniväliselt.

Vajadusel teeb õpetaja ettepaneku HEV õppe koordineerijale hariduslike erivajaduste põhjalikumaks väljaselgitamiseks. Klassijuhataja suhtleb perega, andes teada probleemsest valdkonnast ja kasutuselevõetud tugimeetmetest.

Käitumis- ja sotsiaalsete probleemide korral teevad õpetaja ning klassijuhataja vajadusel koostööd valla sotsiaaltöötajaga.

HEV õpilase arengu toetamiseks korraldab klassijuhataja koolis vähemalt üks kord õppeaasta jooksul arenguvestluse, mille põhjal lepitakse kokku edasised õppe- ja arengu eesmärgid. Arenguvestlusel osalevad õpilane, lapsevanem või lapse hooldaja ning klassijuhataja. Vajadusel kaasatakse tugispetsialiste ja /või aineõpetajaid.

2.2. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija

HEV õppe koordineerija toetab õpetajat töös HEV õpilastega, korraldab koostööd tugisüsteemi spetsialistide vahel, määrab koostöös spetsialistidega sobiva õpiabivormi ja jälgib/hindab õpiabi tõhusust,

suunab õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmist (II-III tasand). Tulenevalt vajadusest teavitab ja nõustab lapsevanemat, teeb ettepanekuid juhtkonnale vajalike meetmete rakendamiseks, koordineerib tugisüsteemi koostööd koolis ning kooli väliselt.

2.3. Logopeed

Logopeed toetab õpilase arengut, aidates kaasa kõne nende valdkondade arengule, mis on vajalikud õppekava omandamiseks.

Logopeed osaleb erivajaduste väljaselgitamisel, logopeedilise abi planeerimisel ning korraldamisel. Ta teeb koostööd kooli juhtkonna, õpetajate, lapsevanemate ja erialaspetsialistidega, et leida parimad võimalused lugemis-, kirjutamis- ja kõneraskustega õpilaste õpetamiseks ning osaleb õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel, õpilasabi ümarlauas. Vajadusel teeb ettepaneku individuaalse õppekava rakendamiseks (sealhulgas diferentseeritud hindamiseks keeltes). Õppeaasta esimese kolme nädala jooksul selgitab logopeed välja kõneravi vajavad õpilased. Erilise tähelepanu all on esimese klassi õpilaste õpiabi vajaduste väljaselgitamine.

2.4. Eripedagoog

Eripedagoog on kooli tugisüsteemi spetsialist, kes töötab õpetaja ja/või teiste spetsialistide poolt tugisüsteemi suunatud õpilasega individuaalselt, selgitamaks välja õpilase erivajaduse iseärasuse ning otsib koostöös teiste spetsialistidega õpilasele sobiva viisi probleemi lahendamiseks.

Eripedagoogi üks peamistest tööülesannetest on märgata õpilase hariduslikku erivajadust ning lähtuvalt sellest aidata leida sobiv viis õpilasel oma erivajadusega toime tulla. Ta viib läbi erivajadustega õpilaste individuaal- ja rühmatunde, nõustab pedagooge ja lapsevanemaid haridusliku erivajadusega õpilaste probleemidele lahenduste leidmisel.

2.5. Õpiabirühma õpetaja

Õpiabirühma õpetaja on logopeed, eripedagoog või vastava lisaettevalmistuse saanud õpetaja.

Õpiabirühma õpetaja viib läbi õpiabi tunde, osaleb töökoosolekutel, nõustab lapsevanemat erivajadusega õpilase arendamisel ja tema toimetuleku toetamisel, selgitab välja õpilase psüühiliste protsesside arengutaseme ning lähtuvalt vajadusest aitab tagada võimetekohast õppetööd tunnis.

Koostöös aineõpetaja ja teiste spetsialistidega teeb õpiabirühma õpetaja ettepanekuid õpiabi vajavate õpilaste suunamiseks õpiabi rühma, koostab vajalikud töökavad, valib sobiva õppemethodika, õppematerjalid ning arendab õpilase õpioskuste ja enesekontrolli kujundamist, aitab luua

erinevate õppeainete vahelisi seoseid ning suunab kasutama õpilasele sobivaid strateegiaid õppematerjali omandamiseks.

Õpiabirühma õpetaja osaleb koostöös aineõpetajaga õpilase individuaalse õppekava koostamisel ning rakendamisel ning õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel.

2.6. Abiõpetaja

Abiõpetaja õpetab lihtsustatud õppekava alusel õppivaid II ja III kooliastme õpilasi vastavalt tunniplaanile. Osaleb individuaalse õppekava koostamisel ning rakendamisel ning õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardi täitmisel.

Õppetöö korraldamisel kasutab abiõpetaja kohandatud ja jõukohaseid õppematerjale, abimaterjale ning rakendab eripedagoogilise sekkumise põhimõtteid.

2.7. Pikapäevarühma õpetaja

Pikapäevarühma õpetaja jälgib tunniplaani, millal klassidel tunnid lõpevad ja alustab tegevust tundidest vabanenud klassi õpilastega. Õpetaja viibib selle klassi juures, organiseerib lastele tegevuse (mängud ruumis, liikumismängud õues või saalis, jalutuskäigud, käeline tegevus, õppetegevus jne). Kui lõpevad järgmise klassi tunnid, siis õpetaja planeerib oma tegevuse vastavalt sellele: ühistegevus, õpilaste rakendamine pesaklassi ruumis või vajadusel koondamine ühte ruumi, mängud õues jne.

Pikapäevarühma õpetaja saadab lapsed ringidesse, teeb koostööd huvijuhiga, kooli ja küla raamatukoguga, ringijuhtidega, klassijuhatajatega, et õpilaste aeg oleks sisustatud. Õpetaja vastutab pikapäevarühma kuuluvate laste eest ja peab teadma, kes kus on ning millega tegeleb.

Pikapäevarühma õpetaja saadab lapsed bussidele.

3. HEV õpilastele kooli otsusega rakendatavad tugimeetmed.

3.1. Pikapäevarühm

Koolis töötab 3 pikapäevarühma. Pikapäevarühma õpetaja tegeleb 1. - 6 .kl. õpilastega, kes osalevad rühma töös vastavalt lapsevanema avaldusele.

Pikapäevarühma eesmärgiks on õpilaste vaba aja sisustamine, õpetajapoolse toetuse pakkumine koduste ülesannete lahendamisel, õpiabi ja õpioskuste kujundamine ja vastastikust suhtlemist arendavate tegevuste organiseerimine.

3.2. Õpiabirühm

Õpiabirühma võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja väljakujunemata õpioskustega ning logopeediliste probleemidega põhikooli

õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetavat õppekorraldust.

Õpilane võetakse õpiabirühma vastu HEV õppe koordineerija ettepanekul ja kooli direktori käskkirja alusel.

Kooli direktori otsusega mittenõustumisel on õpilasel või piiratud teovõimega õpilase puhul vanemal õigus otsus vaidlustada kümne tööpäeva jooksul arvates päevast, mil ta sai otsusest teada, saates kooli direktorile sellekohase kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis teate. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema poolt teate saatmisel õpilast õpiabirühma vastu ei võeta.

Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi. Vajadusel võib tunde läbi viia ka pärast õppetunde.

Õpiabitundides viiakse läbi järgmisi tegevusi:

- korrigeeritakse kõnepuudeid ja arendatakse suulist ja kirjalikku kõnet lähtuvalt kõnepuude mehhanismist või olemusest;
- arendatakse kognitiivseid oskusi;
- kujundatakse ja arendatakse eripedagoogiliste võtete abil õpioskusi ja õpivilumusi.

Õpiabitunnid toimuvad vähemalt kolm tundi nädalas. Õpilastele, kes õpivad tavaklassis põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel, rakendatakse tegevusi õpiabirühmas vähemalt kuus tundi nädalas.

Õpiabirühma võib moodustada erinevate klasside õpilastest.

Tunnid toimuvad vastavalt kinnitatud tunni- ning tööplaanile.

3.3. Individuaalne õppekava

Kui õpilase individuaalne juhendamine ja osalemine õpiabi rühmas pole andnud soovitud tulemusi, koostatakse HEV õpilasele individuaalne õppekava. Selle koostamisest võtavad osa kõik õpilasega tegelevad pedagoogid. Protsessi kaasatakse ka lapsevanemad.

Tavaliselt on individuaalne õppekava vajalik teatud õppeaines tekkinud raskuste ületamiseks. Sel juhul tehakse muudatused või kohandused õppe sisu, õppeprotsessis, õppekestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas või hindamisaluste muutmiseks.

Kui HEV õpilasel on vajalik õpitulemuste vähendamine, asendamine või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamine, siis on vajalik nõustamiskomisjoni otsus. Õppeaines, kus nõustamiskomisjoni soovitusel

on individuaalse õppekavaga vähendatud või asendatud põhikooli riikliku õppekavaga taotletavaid õpitulemusi, võib õpilane ühtse põhikooli lõpueksami asemel sooritada koolieksami. Sellisel juhul lähtub kool eksami vormi määramisel ja eksamitöö sisu koostamisel õpilase individuaalses õppekavas sätestatust.

Aine piires individuaalse õppekava koostatakse aineõpetaja poolt (vajadusel koostöös tugisüsteemiga). Kui õpilane vajab individuaalset õppekava kindlas aines, võetakse arvesse õpilase koolisiseste uuringute kokkuvõtet õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil. Sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja individuaalse õppekava konkreetses aines.

Kui õpilane vajab individuaalset õppekava paljudes õppeainetes, on tõenäoliselt tegemist püsiva õpiraskusega. Sellisel juhul suunatakse õpilane lisauuringutele ja nõustamiskomisjoni, et talle määrataks sobivaim haridustee jätkamise viis.

3.4. Täiendav õppetöö

Õppeperioodi jooksul omandamata jäänud õppekavaga nõutavate teadmiste ja oskuste omandamise toetamiseks võib õpilase jätta täiendavale õppetööle, mis viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetul juhendamisel spetsiaalseid õppeülesandeid. Täiendava õppetöö tulemusi kontrollitakse ja hinnatakse.

Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne õppeperioodi lõppu.

Täiendavale õppetööle jäetakse õpilane õppeainetes, milles tulenevalt veerandihinnetest või veerandite lõpus antud sõnalistest hinnangutest tuleks välja panna aastahinne «puudulik» või «nõrk» või anda samaväärne kokkuvõttev sõnaline hinnang.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamas õppeaines pandud välja aastahinne «puudulik» või «nõrk», täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsuse tegemisel õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema välja toodud kaalutlused, millest tulenevalt on leitud, et õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks on otstarbekas jätta õpilane klassikursust kordama.

Klassikursust ei jäeta kordama lihtsustatud ja toimetuleku riikliku õppekava järgi õppivaid õpilasi ning gümnaasiumiastmel õppivaid õpilasi.

3.5. Koduõpe

Koduõpe on õppetöö väljaspool kooli ruume tulenevalt õpilase tervislikust seisundist või õppetöö läbiviimise korraldamine lapsevanema (eeskostja, hooldaja) poolt. Rakendamise aluseks on nõustamiskomisjoni soovitus või lapsevanema (eeskostja) taotlus õppenõukogu otsusel. Taotlus tuleb esitada 20 augustiks või 20. detsembriks ning õppetöö aluseks on individuaalne õppekava, mille koostab koduõpet läbiviiv isik koostöös kooliga.

3.6. Tugispetsialistide teenuse kasutamine

3.6.1. Koostöö erialaarstiga

Koostöö eriarstiga toimub lapsevanema vahendusel. Eriarstile suunamise soovitus teeb lapsevanemale teatavaks klassijuhataja või HEV õpilase õppe koordineerija.

Lapsevanema taotlusel väljastatakse lapsevanemale kokkuvõtte õpilase õppimisest ja toimetulekust koolis. Kokkuvõtte koostamisel osalevad HEV õppe koordineerija, klassijuhataja ja tugisüsteemi spetsialistid, vajadusel kaasatakse aineõpetajaid.

Eriarstilt saadud otsusest teavitab lapsevanem klassijuhatajat või HEV õppe koordineerijat. Lepitakse kokku koolile tagasiside andmine ja vajadusel vestlusring, õpilasabi ümarlaud.

3.6.2. Koostöö Võrumaa Rajaleidja keskusega

Vajadusel toimub koostöö Võrumaa Rajaleidja keskuse spetsialistidega. Lähtuvalt eesmärkidest suunatakse õpilane koos vanemaga spetsialisti vastuvõtule või tellitakse nõustamisteenus kooli. Nõustamisteenust kasutatakse ka tugisüsteemi spetsialistide ja pedagoogide abistamiseks näiteks keerukamate juhtumite korral.

3.6.3. Nõustamiskomisjoni suunamine

Suunamine maakonna nõustamiskomisjoni toimub hariduslike erivajadustega isikute õppe ja kasvatuse korraldamiseks Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduses loetletud juhtudel, samuti juhul, kui õpiabi/logopeediline abi või individuaalne õppekava ei ole andnud soovitud tulemusi.

Nõustamiskomisjoni otsusel kooli poolt rakendatavad tugiteenused

- koolikohustuse täitmise edasilükkamine
- õpiraskustega õpilaste klass
- põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava järgi õpe

- tundeelu- ja käitumishäiretega laste klass
- kasvatusraskustega laste klass
- ühele õpilasele keskendatud õpe
- koduõpe tervislikel põhjustel
- individuaalne õppekava
- liitpuudega õpilaste klass
- spetsiifiliste erivajadustega õpilaste väikeklass

4. Töö andekate õpilastega

Õpilase andekust käsitletakse haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid: üldine intellektuaalne võimekus, akadeemiline võimekus, loominguline mõtlemine, liidrivõimed, võimed kujutavas või esituskunstis, psühhomotoorne võimekus.

Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtutakse litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

Andekate õpilaste toetamiseks kasutatakse Kääpa Põhikoolis järgmisi võimalusi:

- suunamine õpilase andeid toetavasse aine- või huviringi, huvi- või teaduskooli
- diferentseeritud töö ainetunnis
- lisaõpe konsultatsioonide ajal
- ettevalmistamine osalemiseks ainekonkurssidel, olümpiaadidel jm võistlustel
- loovtööde koostamine
- vajaduse korral individuaalse õppekava rakendamine.

5. HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tõhususe analüüs

HEV õpilasele rakendatud tugimeetmete tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja

tugispetsialistid vastavalt vajadusele, kuid mitte vähem kui kord õppeaastas õpilase individuaalse arengu kaardil õpilase arengut, toimetulekut ja soovitusi. Ühisel õpilasabi ümarlaua koosolekul hindavad HEV koordineerija, õpetajad ja tugispetsialistid meetmete tõhusust või järgnevate meetmete rakendamist. Ümarlaua töö tulemusena täpsustatakse õpilasele vajalik tugisüsteem.

Kokkuvõtte fikseeritakse õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil ning arenguvestlusel teavitatakse kokkuvõtte sisust ka lapsevanemat.